

А.А.Хайдаров,

ЎзР Банк молия академияси магистранти

ЗАМОНАВИЙ МОЛИЯВИЙ ТЕХНАЛОГИЯЛАР ЁРДАМИДА КАМЕРАЛ СОЛИҚ ТЕКШИРУВИНИ ЎТКАЗИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИЛИШИ

Аннотация: Мақолада камерал солиқ текширувининг афзаллиги, камерал солиқ текшируви ўтказишда ташқи манба маълумотлари жумладан, Давлат хизматлари агентлигининг маълумотларидан фойдаланишнинг афзалликлари қайд этилган. Мазкур масалани ёритишда статистик маълумотлардан асосида бюджетга солиқ ва бошқа мажбурий тўловларнинг ортиши кўрсатиб ўтилган. Олиб борилган тадқиқотлар асосида илмий хулосалар ва амалий тавсифлар ишлаб чиқилган.

Калит сўзлар: камерал солиқ текшируви, ташқи манба, солиқ йиғилувчанлиги, солиқ мажбурияти, солиқ назорати, солиқ хизмати органи, солиқ текширув, Давлат хизматлари маркази.

Annotation: This article is devoted to the consideration of issues related to the tax inhouse review. In addition, the article analyzes the advantages of using the data by the State tax authorities when conducting tax in-house review. Moreover, in reliance upon the statistical data, the article reveals possibilities to raise the amount of taxes and other compulsory payments paid to the state budget. Relevant scientific proposals and practical recommendations have been developed on the basis of the research results.

Key words: tax in-house review, external source, tax collection, tax obligation, tax surveillance, tax authority, tax review, Public services centre.

Кириш

Мамлакатимиз иқтисодиётининг барқарор суръатларда ўсишига, кенг қўламли ислохотларни амалга оширишда солиқлар асосий таъсир этувчи омиллардан бири ҳисобланади. Шу сабабли, амалга оширилаётган ишларда энг аввало самарали солиқ тизимини, тадбиркорларга солиқ юкининг тенг тақсимланишини ҳамда солиқ тўловчилар сонининг оширилишини ва солиқларни яширувчи тадбиркорларни ўз вақтида аниқлаб, уларга солиқларни ҳисоблашини таъминлаш лозим. Шу билан бирга солиқ назоратининг эскирган усуллари ва принциплари асосида давлат солиқ хизмати ишини ташкил этиш уларнинг вазифаларини самарали ҳал этишга, жумладан, солиқ базасини кенгайтиришга ва солиқ йиғилувчанлигини оширишга йўл қўймайди.

Бугунги кунда солиқларнинг йиғилувчанлигини ошириш учун ташқи манба маълумотларини тўплайдиган базанинг такомиллашмаганлиги, корхоналарнинг солиқ мажбуриятлари самарали усул орқали назорат қилинмаётганлиги, камерал солиқ текшируви асосида назорат оддий арифметик амаллар орқали амалга оширилиши оқибатида солиқ назорати кўпроқ инсон омилига боғлиқ бўлиб қолмоқда. Бу ўз навбатида коррупция муҳитига шароит яратади.

Шу сабабли, Солиқ тўловларини инсон омилига боғлиқ бўлмаган ҳолда масофадан туриб таҳлил қилиш механизминини шакллантирилиши талаб этилди.

Солиқ назоратининг ҳисоб-ахборот таъминоти тизими асосида яъни солиқ тўловчиларнинг бюджет ва бюджетдан ташқари мақсадли жамғармаларига тўловларининг тўғри ва тўлиқ бажарилишини назорат қилиш учун молиявий ва солиқ ҳисоблари ҳужжатлари ҳамда ташқи манбалардан олинган ахборотлар, маълумотлар, ҳисоботлар асосида амалга оширилади. Бу билан солиқ хизмати органи солиқ тўловчининг ҳузурига бормаган ҳолда масофадан туриб солиқ органларидан бошқа жойлардаги маълумотларни таҳлил қилиш орқали солиқ тўловчини назорат қилади.

Адабиётлар шарҳи

Красницкая (2005) камерал назорат жараёнида фойдаланилган ахборот манбаларини 2 қисмга бўлган ҳолда уларнинг алоҳида хусусиятларини келтириб ўтади. Бунда унинг фикрича, мукамал камерал назорат таҳлилий жараёни ташкил этиш учун, ташқи ва ички ахборотлар манбаларининг ягона интеграциялашган базасини ташкил этиш лозимдир.

Красницкая (2005) молиявий технологиялар таркибига давлат солиқ хизмати органлари томонидан, бошқа назорат қилувчи давлат органлари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, банклар, нотариал идоралар, давлат ва ўзини ўзи бошқарувчи органлари, оммавий ахборот воситалари, шунингдек юридик ва жисмоний шахслар томонидан бериладиган информатив муносабатларни киритган ҳолда, уларга умумий равишда солиқ тўловчининг қонунбузарлик ҳолатлари бўйича тўғридан тўғри ёки билвосита хабар берувчи ёки далил бўлувчи ҳар қандай маълумотлар деб эътироф этади.

Камерал назорат устиворлигини ташқи ахборот манбалари орқали ошириб бориш, солиқ хизмати органларининг назорат фаолиятлари жараёнида вақтини, ҳаражатларини тежаш ҳамда ортиқча бюрократия ва ташвишлардан ҳоли қилади (Бетина, 2010).

Солиқ текширувларини ўтказиш ички ва ташқи ахборот манбаларидан олинган маълумотларга асосланмаса, таҳлили кўзланган натижани бермайди.

Солиқ органларида янги глобал автоматлаштирилган ташқи ахборот алмашинув тизимини жорий этиш, солиқдан қочиш ҳолатларини қисқартиради. Шу ҳолатдан келиб чиққан ҳолда, АҚШ ҳукумати солиқдан қочишларни бартараф этиш, ҳукумат ва бизнес вакилларининг ҳаражатларини камайтириш мақсадида, солиқ хизмати органларининг фойдаланиш имкониятини яратган ҳолда Ягона Ташқи Ахборот манбаларининг алмашинув тизимини жорий этилган (ИРХТ, 2016).

Масалан, ташқи маълумотлар эгаси, ўзида мавжуд ресурс сарфи (хусусан электр энергия, газ, сув, ҳам ашё) тўғрисидаги ахборотлардан фойдаланилган ҳолда тахмин қилинаётган маҳсулот ҳажмини аниқлаши мумкин. Бироқ, бунда айрим таъсир қилувчи омиллар ҳам ҳисобга олиш лозимлиги урғу беради. Хусусан ижара тўлови, ресурслар нархларининг ошиши, янги асосий восита сотиб олиниши ҳолатлари ҳам ресурслар сарфини ошириш мумкин, бироқ бу маҳсулотлар ҳажми ҳам шунга мос равишда ошди дегани эмас деб таъкидлайди.

Камерал назорат шакли, самарадорлиги ва аниқлиги билан хужжатли текширишлардан фарқ қилиб, текширишларни амалга оширишгача бўлган операцияларни аниқлигини таъминлашга хизмат қилади ҳамда бунда давлат солиқ органларида мавжуд ва бошқа ташқи маълумотлар асосида таҳлил амалга оширилиб, тадбиркор фаолиятига баҳо.

Herman Edward (2017) изланишларида солиқ назоратида ташқи ахборот манбаларининг аҳамияти алоҳида мисоллар билан ҳавола қилинган. Унга кўра, АҚШ да солиқ декларацияларининг назорат қилиш амалиёти танланма усулда амалга оширилади ва бу танланма “фарқ” методи асосида амалга оширилади. Бунда ушбу декларациялар турли ташқи манбалар асосида қўлга киритилган маълумотлар асосида таҳлил этилиб борилади. Оммавий ахборот воситалари, аноним хатлар, махсус давлат ташкилотлари маълумотлари ташқи ахборот манбалари жумласидандир.

1. Камерал назорати солиқ органлари томонидан ташқи манба ва ички маълумотлар асосида амалга оширилади;

2. Камерал назорат солиқ текшируви ўтказишда кўра кўпроқ солиқ тўловчиларни қамраб олади;

3. Камерал солиқ назоратининг натижалари ташқи манба маълумотларига боғлиқ бўлиб қолади;

Таҳлил ва натижалар муҳокамаси

Камерал солиқ текширувини такомиллаштириш орқали солиқ тўловчиларнинг молиявий-хўжалик фаолиятига аралашмасдан улар томонидан солиқ қонунчилиги бузилиши ҳолатлари ўз вақтида аниқланади ҳамда аниқланган камчиликлар бартараф этилиши таъминланади. Бу ўз навбатида, охирги таъсир чораси бўлган солиқ текширувида корхоналарга қўшимча солиқ ҳисобланиб, банкротлик жараёнига келиб қолишини олдини олади.

1-расм. Камерал текширувини автоматлаштирилган текшируви ўтказишни умумий схемаси

Мазкур мараторий эълон қилиниши тадбиркорлик субъектларига текшириш натижалари билан боғлиқ молиявий харажатларга сарфланиши мумкин бўлган маблағларни ҳам ўз фаолияти йўлида тасарруф этишга имкон беради. Шунинг ҳам тан олиб айтиш зарурки, текширишларни амалга ошириш жараёни коррупцияга оид ҳуқуқбузарликларни келтириб чиқариш хавфи юқори бўлган ҳолат ҳисобланади. Мараторий эълон қилиниши эҳтимолий коррупция ҳолатларининг ҳам олдини олишган хизмат қилган.

2-расм. Коммерал текширувлар ўтказиш жараёнида тармоқлараро электрон алоқалар ҳолати

Мараторий даврида 2018-2019 йилларда хўжалик юритувчи субъектларнинг молия хўжалик фаолияти бўйича текширишлар бекор қилиниб, фақат жиноий иш юзасидан текширишлар ўтказилган. Қуйидаги келтирилган жадвалдан ҳам кўриш мумкинки, текширишлар сони мараторий даврида кескин қисқарган.

Шунга қарамасдан, солиқ ва бошқа мажбурий тўловларнинг бюджетга тушуши динамикаси ҳолда мунтазам ўсиш суръатларида давом этмоқда.

Бундан ташқари, ташкилот ва идоралар томонидан текширишга боғлиқ бўлган молиявий харажатлар ҳам мавжуд. Хусусан, тадбиркорлик субъектларига солиқ текширувлари натижаларини солиқ органлари ва иқтисодий судларда кўриб чиқиш давомида давлат божи тўлаш, адвокатлар хизматидан фойдаланиш, суд мажлисларига бориб-келиш бўйича транспорт харажатларини амалга оширишларига тўғри келади.

Халқаро молия корпорациясининг юқори тадқиқоти маълумотларига кўра, 2008 йилда мамлакатда солиқ текширувидан ўтган корхоналарига мазкур жараёнга сарфлаган харажатлари 18,5 млн. АҚШ доллари эквивалентида бўлган бўлса, яқка тартибдаги тадбиркорлар бу мақсадлар учун 1,66 млн. АҚШ

доллари эквивалентида маблағ сарфлаган. Мазкур харажатлар ўз ичига ходимлар ва якка тартибдаги тадбиркорларнинг текширувлар билан ўтказган вақти, текширувчилар учун зарур бўлган тушунтиришлар бериш ҳамда маълумотлар тайёрлаш учун сарфлаган вақт учун тўланган ҳақ миқдори, ташқи консультантлар (аудиторлар, адвокатлар) хизматлари учун амалга оширилган тўловлар ҳамда суд харажатларини олганлиги маълум қилинган.

Шу сабабли фаол тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан 2018 йилдан 2 йил муддатга барча тадбиркорлик субъектларининг молия-хўжалик фаолиятини текширишни тўхтатиш таклиф этилган.

Давлат солиқ хизмати органлари томонидан солиқ текширишлари камайиши камерал солиқ текшируви асосида назоратга эътибор қаратилишига замин яратган. Ушбу даврларда корхоналарнинг товар айланмалари ҳам кескин ўсиши кузатилган.

 Йўналишлар рўйхати					
№	Йўналиш номи	Таҳлика-таҳлил	Таҳлика-таҳлил МРИ	Автокамерал	ҚҚС гувоҳнома
1	Умумий мезонлар	50	16		41
2	ҚҚС		8	14	
3	Фойда солиғи		7	20	
4	Даромад солиғи		2	4	
5	Компленс		4		
6	Яширин иқтисодиёт		6		
7	Айланмадан олинadиган солиқ			1	
8	Ер солиғи			2	
9	Акция солиғи			4	
10	Иктимой солиқ			3	
11	Мол-мулк солиғи			5	
12	Сув ресурсларидан фойдаланиш солиғи			1	
13	Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ			4	
Жами		50	43	58	41

3-расм. Коммерал текширувлар ўтказишда таҳлика таҳлиллари таъсири таҳлили

Ушбу даврда кичик тадбиркорлик субъектларининг сони ошаётганлиги ҳамда улар томонидан солиқ ва мажбурий тўловларнинг ҳисобланишида ҳам кескин ўсиш суръатларини кузатиш мумкин. Мазкур ўсиш суръатлари куйидаги асосий иккита омил ҳисобига:

1. Тадбиркорлар сони ошиши ҳисобига улар томонидан тўланадиган солиқ ва бошқа мажбурий тўловларнинг ошиши;

2. Солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан бўйин товлаган хўжалик юритувчи субъектлар камерал назорат асосида яширилган ёки камайтирилган солиқлар аниқланиши асосида бюджетга қўшимча тушум тушуши юзага келмоқда.

Камерал солиқ текшируви асосида назорат солиқ хизмати органларида мавжуд бўлган ички маълумотлардан ҳамда ташқи турли ҳил вазирлик ва идоралардан олинган маълумотларни таҳлил қилиниши асосида амалга оширилади.

Ташқи манба маълумотлари таҳлили бўйича йилдан йилга маълумотлар олиш ҳажми ҳамда йўналишлари ошиб бораётганлиги ҳисобига бюджетга тушумлар салмоғи ҳам ўз навбатида ўсиб бормоқда.

Камерал назорат ўтказиш учун, ташқи манба маълумотлари сифатида Давлат хизматлари марказлари томонидан кўрсатилаётган хизматлар асосида ҳам маълумотлар олиш имкониятлари мавжуд.

Давлат хизматлари марказлари мамлакатимизда сўнгги йилларда аҳолига давлат хизматлари кўрсатиш бўйича ҳар бир туманда (шаҳарда) жорий этилган.

Давлат хизматлари марказлари томонидан давлат идора ва ташкилотлари томонидан кўрсатиладиган жами 716 та1 хизмат турларидан 130 дан ортиғи бўйича электрон хизматлар кўрсатилади. 2019 йил давомида 13 млн.га яқин хизматлар кўрсатилган.2 Бунда фуқаролар барча мурожаатларни ўзларининг электрон имзо калитлари орқали электрон тарзда ёки жойлардаги марказларга ташриф буюрган ҳолда қоғозда мурожаат қилишлари мумкин.

2021 йил 1 январдан бошлаб давлат хизматларини аҳоли гавжум бўлган ва жамоат жойларида (диний муассасалар, аэропортлар, вокзаллар, метро бекатлари, савдо-кўнгилочар комплекслар) ўрнатиладиган интерактив инфокиослар орқали ўзига ўзи хизмат қилиш тамойили асосида кўрсатиш тартибини жорий этилмоқда.3

Мазкур барча маълумотлар Давлат хизматлари марказининг ягона серверида жойлашган бўлиб, улар хизмат кўрсатувчи ташкилотлар марказий маълумотлар базаси билан интеграция қилиниб, идоралараро электрон ҳамкорликни йўлга қўйилган.

Давлат хизматлари доимий равишда такомиллаштирилиб, хизмат турлари кенгайиб бориши, мурожаат этувчиларнинг сонини ўсиб боришига замин яратмоқда. Бу ўз навбатида солиқ органларига ушбу маълумотларнинг қўшимча манба сифатида баҳолашга замин яратади.

Хулоса ва таклифлар

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 12 майдаги “Фармацевтика фаолиятини лицензиялаш тартибини янада такомиллаштириш чоратадбирлари тўғрисида”ги 284-сонли қарори билан тасдиқланган “Дори воситалари ва тиббий буюмларни чакана реализация қилишни лицензиялаш тартиби тўғрисида”ги Низом бўйича “лицензиат томонидан дорихона филиали очилишида - юридик шахс штатида камида бир ходим - олий фармацевтик маълумотга ёки фармацевт ассистенти (ёрдамчиси) ихтисослиги бўйича ўрта махсус касбий маълумотга эга бўлган дорихона филиали мудирининг мавжудлиги” белгиланган ҳолда лицензиат диплом эгаси корхона ишчилар рўйхатида туришини ўрганиш;

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 30 апрелдаги 126- сонли қарори билан тасдиқланган “Архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини яратиш фаолиятини лицензиялаш тўғрисида”ги Низомнинг 8 “в” бандига асосан (08.05.2019 йилда ўз кучини йўқотган) архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини яратиш билан шуғулланаётган ходимларнинг рўйхати, унда уларнинг эгаллаб турган лавозимлари, маълумоти бўйича мутахассислиги, мутахассислиги бўйича иш стажи, ушбу ходимлар лойиҳалаштирилишида иштирок этган асосий объектлар рўйхати кўрсатилиши қайд этилган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 7 майдаги 381-сонли қарори билан тасдиқланган “Қурилиш соҳасида айрим фаолият турларини лицензиялаш ва аккредитация қилиш тўғрисида”ги низомнинг 8 “б” бандига асосан юридик шахснинг архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини яратиш бўйича лицензияланадиган фаолиятини амалга ошириш учун асосий мутахассислар билан мажбурий таъминланиш меъёрлари киритилиши белгилаган. Масалан,

- объектларнинг мураккаблик тоифалари классификатори бўйича I тоифадаги объектлар учун - камида 6 нафар мутахассис, шу жумладан, директор ва лойиҳа бош муҳандиси асосий иш жойи бўйича, қолган 4 нафари асосий иш жойи бўйича ёки ўриндошлик асосида ишлаши;

- объектларнинг мураккаблик тоифалари классификатори бўйича II тоифадаги объектлар учун - камида 15 нафар мутахассис, шу жумладан, директор, камида 2 нафар лойиҳа бош муҳандиси, 1 нафар лойиҳа бош архитектори ва 1 нафар архитектор асосий иш жойи бўйича, қолган 10 нафар мутахассис асосий иш жойи бўйича ёки ўриндошлик асосида ишлаши;

- объектларнинг мураккаблик тоифалари классификатори бўйича III тоифадаги объектлар учун - камида 25 нафар мутахассис, шу жумладан, директор, камида 3 нафар лойиҳа бош муҳандиси, 1 нафар лойиҳа бош архитектори ва 3 нафар архитекторлар асосий иш жойи бўйича, қолган 17 нафар мутахассис асосий иш жойи бўйича ёки ўриндошлик асосида ишлаши лозимлиги қайд этилган.

Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлигидан архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш фаолиятини амалга ошириш учун олган лицензиялари <https://davxizmat.uz/uz/acts/davlat-hizmatlari-krsatish-millij-tizimini-zhadal-rivozhlantirish-bjicha-shimcha-choratadbirlar-trisida> 62 www.economyjournal.uz бўйича ташкилотлар томонидан тақдим этилган ходимларнинг солиқ органларидаги ҳисоботларда мавжудлиги ўрганиш;

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Алиев Б.Х., Мусаева Х.М. (2012) Развитие налогового федерализма в условиях российских реформ //Налоги и финансовое право. № 3. (Aliev B. Kh., Musaeva Kh. M. Development of tax federalism in the context of Russian reforms // Taxes and Financial Law. 2012. № 3.)

2. Анимица П.Е. (2015) Налогообложение недвижимости: зарубежный опыт и российские перспективы // Международный бухгалтерский учет. № 47. (Animica P.E. Real estate taxation: foreign experience and Russian prospects // International Accounting. 2015. № 47.)
3. Грязнова А.Г. (2007) Оценка недвижимости. Учебник. – М. Финансы и статистика, 479-с. (Gryaznova A. G. Real Estate Appraisal. Textbook. – M. Finance and statistics, 2007 - 479-p.)
4. Жўраев А.С. (2005) Давлат бюджети даромадларини шакллантиришнинг даолзарб муаммолари: и.ф.д. дисс. автореферати. Тошкент, ДЖҚА, 6 б. (Juraev A.S. Actual problems of formulaing the state budget revenues: Abstract on the doctoral dissertation, Tashkent, 2005. – 6 p.)
5. Мурожаатнома (2018) Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси 28 декабрь 2018 йил. Халқ сўзи газетаси. (Message of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev to the Oliy Majlis. December 28, 2018 – Halq suzi newspaper)
6. Мурожаатнома (2020) Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси 24 январь 2020 йил. Халқ сўзи газетаси. (Message of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev to the Oliy Majlis. January 24, 2020 – Halq suzi newspaper)
7. Ниязметов И.М. (2018) Солиққа тортиш механизмларини такомиллаштириш орқали солиқ тизими барқарорлигини таъминлаш. Иқт. фан. док. ... дисс. автореф. – Тошкент. – 72 б. (Niyazmetov I.M. Ensuring the stability of the tax system through improving taxation mechanisms. Abstract on the doctoral dissertation. – Tashkent, 2018. – 72 p.)
8. Пардаев У. (2018) Давлат бюджетини прогнозлаштириш услубиётини такомиллаштириш. Фалсафа доктори (Phd). ... дисс. автореф. – Тошкент. 25-26 б. (Pardaev U. Improvement of the methodology of forecasting the state budget. Abstract on the PhD dissertation. – Tashkent, 2018. – 25-26 p.)
9. Суванов А. (2005) Маҳаллий бюджетлар ижроси самарадорлигини ошириш йўналишлари. Иқт. фан. ном. ... дисс. автореф. – Тошкент БМА, 24 б. (Suvanov A. Directions on enhancing the efficiency of execution of local budgets. Abstract on the PhD dissertation. – Tashkent, BFA, 2005. – 24 p.)
10. Фармон (2017) Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги ПФ-4947-сон, 7.02.2017 йил. (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan N 4947 “On Action Strategy for the further development of the Republic of Uzbekistan” as of February 7, 2017.)
11. Фармон (2018) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 29 июндаги “Ўзбекистон Республикасининг солиқ сиёсатини такомиллаштириш концепцияси тўғрисида”ги ПФ-5468-сон (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan N 54468 “On the concept for improving tax policy of the Republic of Uzbekistan” as of June 29, 2018)

12. Фармон (2019) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 январдаги “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида”ги ПФ-5635-сон. (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan N 5635 “2019 йил 17 январдаги “On the State Program on Implementation of the Strategy of Action on the Five Priorities of Development of the Republic of Uzbekistan in the Year of Active Investment and Social Development for 2017-2020”)

13. Фармон (2019) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 26 декабрдаги «Ўзбекистон Республикасининг 2019 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари ҳамда 2020-2021 йилларга бюджет 64 www.economyjournal.uz мўлжаллари тўғрисида»ги ПҚ-4086-сон. (Decree of the President of the Republic of 89 Uzbekistan N 4086 “On the forecast of the basic macroeconomic parameters for 2019 and State budget parameters for 2020-2021” as of December 26, 2018)

14. Қонун (2019) Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 9 декабрдаги “2020 йил учун Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети тўғрисида”ги ЎРҚ-589-сон. (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan N 589 “On the State budget of the Republic of Uzbekistan for 2020” as of December 9, 2019.)

15. Қарор (2019) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 30 декабрдаги “Ўзбекистон Республикасининг “2020 йил учун Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети тўғрисида”ги қонуни ижросини таъминлаш чора-тадбирлари тўғриси”даги ПҚ-4555-сон. (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan N 4555 “On measures to ensure the execution of the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan N 589 “On the State budget of the Republic of Uzbekistan for 2020” as of December 30, 2019.)